

SUOMEN AKTUAARIYHDISTYKSEN TÄYSIJÄSENTEN EETTISET PERIAATTEET

OSA 1: YLEISTÄ

1.1. Eettisten periaatteiden tarkoitus

1.1.1. Nämä eettiset periaatteet sisältävät ohjeet aktuaareille siitä, kuinka heidän odotetaan toimivan aktuaaripalveluja antaessaan, ja antavat siten aktuaaripalvelujen käyttäjälle luottamuksen siitä, että työ on suoritettu ammattimaisesti ja asiantuntevasti.

1.1.2. Aktuaarien eettiset periaatteet antavat ohjeita myös siitä, kuinka aktuaarien odotetaan toimivan myös muissa yhteyksissä kuin aktuaaripalveluja antaessaan, kuten kohdassa 1.2, Eettisten periaatteiden soveltaminen, kuvataan.

1.2. Eettisten periaatteiden soveltaminen

1.2.1. Periaatteiden osan 3 soveltaminen

(a) Kaikki toiminta

Kaikkien aktuaarien odotetaan noudattavan lisäksi periaatetta A (rehellisyys) sekä työssään että muissa sellaisissa yhteyksissä, joissa hänen toimintansa voidaan perustellusti katsoa edustavan aktuaarien ammattikuntaa.

(b) Aktuaaripalvelut

Kaikkien aktuaarien odotetaan noudattavan periaatteita B – E (pätevyys ja huolellisuus, sääntöjen noudattaminen, puolueettomuus, tulosten asianmukainen esittäminen) aktuaaripalveluja tuottaessaan riippumatta siitä, maksetaanko työstä vai ei.

(c) Muut kuin aktuaaripalvelut

Muussa työssä kuin aktuaaripalvelujen tuottamisessa aktuaarien tulisi käyttää ammatillista harkintaa arvioidessaan, tulisiko ja missä laajuudessa tulisi noudattaa periaatteiden B – E (pätevyys ja huolellisuus, sääntöjen noudattaminen, puolueettomuus, tulosten asianmukainen esittäminen) henkeä ja tarkoitusta riippumatta siitä, maksetaanko työstä vai ei. Harkintaa tehdessään aktuaarin tulee ottaa huomioon palvelun käyttäjän perustellut odotukset työltä, työn luonne, muut sovellettavat standardit sekä muut asiaan vaikuttavat tekijät.

(d) Avustavat tehtävät

Selvennyksenä todetaan, että tilanteissa, joissa toisella henkilöllä on viime kädessä vastuu tehdystä työstä ja aktuaari toimii avustavassa roolissa, aktuaarin odotetaan noudattavan yllä olevia kohtia 1.2.1 (a), (b) ja (c), vaikkakin on perusteltua odottaa, että eettisten periaatteiden noudattamista arvioitaessa otetaan huomioon muun muassa aktuaarin vastuun laajuus tehdystä työstä sekä tehtävän kannalta olennainen työkokemus.

(e) Eettisten periaatteiden hengen ja tarkoituksen toteutuminen

Eettiset periaatteet eivät ole kuvaus kaikesta sellaisesta käyttäytymisestä, jota aktuaarien tulisi noudattaa tai välttää. Aktuaarien odotetaan ottavan huomioon eettisten periaatteiden hengen ja tarkoituksen eikä tulkitsevan periaatteita pelkästään kirjaimellisesti.

1.2.2. Eettisten periaatteiden sitovuus

(a) periaatteiden ilmaisut "tulee" ja "ei tule" tarkoittavat, että esitetty toimintatapa on pakollinen ja esitetystä toimintatavasta poikkeaminen tarkoittaa poikkeamista näistä eettisistä periaatteista; ja

(b) periaatteiden ilmaisut "tulisi" ja "ei tulisi" tarkoittavat, että normaalisti aktuaarin odotetaan toimivan esitetyn toimintatavan mukaisesti, paitsi jos toimintatapa ei sovi tapaukseen tai se johtaisi mahdollisesti harhaanjohtavaan tulokseen. Jos aktuaari ei noudata esitettyä toimintatapaa, aktuaarin tulee kertoa tämä aktuaaripalvelujen käyttäjälle ja kertoa myös syy, miksi hän ei noudata esitettyä toimintatapaa.

1.2.3. Eettisten periaatteiden suhde eri säännöksiin

Näiden eettisten periaatteiden tarkoituksena ei ole miltään osin vaatia aktuaaria rikkomaan lakeja tai muita säännöksiä. Jos näiden eettisten periaatteiden ja lain tai muiden säännösten välillä on ristiriita, aktuaarien tulee noudattaa lakeja ja muita säännöksiä. "Lain säännösten rikkomisella" ei tarkoiteta tilanteita, joissa noudatetaan toimeksiantosopimuksen sopimusehtoja.

OSA 2: MÄÄRITELMÄT

- 2.1. Aktuaari – Suomen Aktuaariyhdistyksen täysjäsen
- 2.2. Aktuaaripalvelujen käyttäjä – Juridinen tai luonnollinen henkilö (usein toimeksiantaja), jonka käyttöön aktuaaripalvelujen tulokset on tarkoitettu.
- 2.3. Toimeksiantaja – Osapuoli, joka on palkannut aktuaaripalvelujen tuottajan. Toimeksiantaja on tavallisesti joko aktuaarin asiakas tai työnantaja.
- 2.4. Ammatillinen harkinta – Aktuaarin sellainen arviointi, joka perustuu vakuutusmatemaattiseen tai muuhun aktuaaripalvelujen kannalta asianmukaiseen koulutukseen ja kokemukseen.
- 2.5. Aktuaaripalvelut –
 - Kaikki aktuaarin tuottamat palvelut, jotka liittyvät eläkejärjestelmiin tai -laitoksiin, vakuutus-, jälleenvakuutus- tai finanssipalveluyrityksiin taikka esimerkiksi yritysjärjestelyihin tai vastuun- ja vakuutuskannansiirtoihin;
 - Kaikki muut aktuaarin tuottamat palvelut, joihin liittyy aktuaarillisia näkökulmia.

OSA 3: PERIAATTEET

- A. **Rehellisyys:** Aktuaarin tulee toimia vilpittömästi ja kaikin puolin rehellisesti.
- B. **Pätevyys ja huolellisuus:** Aktuaarin tulee tehdä työnsä asiantuntevasti ja huolella.
- C. **Sääntöjen noudattaminen:** Aktuaarin tulee noudattaa asianmukaisia säännöksiä ja ammattiin liittyviä vaatimuksia.
- D. **Puolueettomuus:** Aktuaarin ei tule antaa ennakoasenteiden, eturistiriitojen tai muiden henkilöiden epäasiallisten pyrkimysten vaikuttaa ammatilliseen harkintaansa.
- E. **Tulosten asianmukainen esittäminen:** Aktuaarin tulee esittää työnsä tulokset asianmukaisella tavalla ja noudattaa kaikkia soveltuvia raportointistandardeja.

OSA 4: PERIAATTEIDEN SOVELTAMINEN

Seuraavat kuvaukset, jotka ovat osa eettisiä periaatteita, on laadittu sen selventämiseksi, miten aktuaarien odotetaan tulkitsevan ja soveltavan eettisiä periaatteita.

Nämä kuvaukset eivät ole tyhjentyviä. Aktuaarien odotetaan käyttävän ammatillista harkintaa eettisten periaatteiden hengen ja tarkoituksen toteutumisen varmistamiseksi eikä tulkitsevan eettisiä periaatteita pelkästään kirjaimellisesti.

1. Rehellisyys

- 1.1 Aktuaarin tulee harjoittaa ammattiaan noudattaen korkeita moraalisia ja eettisiä periaatteita, taidolla ja huolellisesti sekä täyttää ammatillinen vastuunsa toimeksiantajaansa kohtaan noudattaen asianmukaisia säännöksiä ja ammattiin liittyviä vaatimuksia.
- 1.2 Aktuaarin ei tulisi toimia tavalla, joka voi vahingoittaa aktuaariammattikunnan mainetta, riippumatta siitä, onko toiminta tapahtunut työteon yhteydessä tai sellaisessa muussa yhteydessä, jossa hänen voidaan kohtuullisesti arvioiden katsoa edustavan aktuaariammattikuntaa.
- 1.3 Aktuaarin ei tule antaa sellaista liiketoiminnan edistämiseksi tarkoitettua tietoa,
 - jonka aktuaari tietää tai täytyisi tietää olevan olennaisesti väärää tai harhaanjohtavaa;
 - joka sisältää harkitsemattomia lausumia tai tietoja; tai
 - joka jättää pois tai pimittää asiaankuuluvaa tietoa, minkä seurauksena tiedosta tulee olennaisesti harhaanjohtavaa.

Hän ei saa myöskään tietoisesti tulla yhdistetyksi tällaiseen toimintaan. Jos aktuaari havaitsee, että hänet on yhdistetty tällaisen tiedon levittämiseen, hänen tulisi ryhtyä toimiin sanoutukseen tästä irti.

Tämä säännös ei estä aktuaaria tekemästä työtä, joka perustuu

- oletuksiin tai menetelmiin, jotka toimeksiantaja tai muu taho on määritellyt edellyttäen, että, jos aktuaari ei ole samaa mieltä oletuksista tai menetelmistä, aktuaari kertoo kantansa aktuaaripalvelujen käyttäjälle; tai
 - oletuksiin tai menetelmiin, jotka on määritelty laeissa, muissa säännöksissä tai ammattivaatimuksissa.
- 1.4 Aktuaarin tulisi tehdä työnsä hyvässä yhteistyössä muiden toimeksiantajalle työtä tekevien henkilöiden kanssa ja näitä arvostaen.
 - 1.5 Aktuaarin tulee pitää salassa saamansa luottamukselliseksi tarkoitettu tieto noudattaen asianmukaisia säännöksiä ja ammattiin liittyviä raportointivaatimuksia.
 - 1.6 Aktuaarin tulee harkita ennen kuin hän vastaanottaa työn, jota joku toinen henkilö on aikaisemmin hoitanut, yhteydenottoa tähän henkilöön selvittääkseen, onko olemassa ammatillista syytä olla ottamatta uutta tehtävää hoitaakseen.

2. Pätevyys ja huolellisuus

2.1 Aktuaarin tulisi suorittaa aktuaaripalvelunsa huolellisesti, perusteellisesti ja ajallaan.

2.2 Aktuaarin tulee ottaa suorittaakseen vain sellaisia toimeksiantoja,

- joihin hänellä on pätevyys ja asianmukainen kokemus; tai
- jotka hän tekee sellaisen henkilön ohjeiden mukaisesti, jolla on riittävät ja asianmukaiset tiedot ja taidot, ja toimeksiantaja on tietoinen tästä järjestelystä; tai
- jotka hän tekee sellaisen henkilön ohjauksen ja valvonnan alla, joka on ammatillisesti vastuussa työstä.

2.3 Aktuaarin tulisi sopia toimeksiantajan kanssa toimeksiannon luonteesta ja laajuudesta ennen työn aloittamista.

2.4 Aktuaarin tulisi varmistua ennen tulosten toimittamista eteenpäin, ettei aktuaaripalvelun tuloksissa ole aktuaarilta edellytettävän tietämyksen ja hänen tekemänsä perustellun arvion mukaan olennaisia virheitä.

3. Sääntöjen noudattaminen

3.1 Aktuaarin tulee toimia tavalla, joka ottaa huomioon aktuaariammattikunnan ammatillisen vastuun yhteiskuntaa kohtaan noudattamalla kulloinkin sovellettavia teknisiä ja ammatillisia standardeja. Hänen tulee ottaa huomioon kaikki asiaankuuluvat Suomen Aktuaariyhdistyksen tai muun aktuaariyhdistyksen, jonka jäsen hän on, antamat tai hyväksymät standardit, ohjeet ja muut vastaavat asiakirjat näiden soveltamisalan ja pakollisuuden mukaisesti.

3.2 Aktuaari on Suomen Aktuaariyhdistyksen kurinpitomenettelyjen alainen ja hänen tulee hyväksyä kaikki yhdistyksen eettisen komitean ja hallituksen tekemät kurinpitopäätökset tai valitusoikeutta käyttäessään aktuaarien muutoksenhakulautakunnan tekemät päätökset.

4. Puolueettomuus

4.1 Aktuaarin ei tule ottaa hoitaakseen sellaisia aktuaaripalveluja, joihin liittyy eturistiriita tai sen mahdollisuus tai johon hänellä on ennakoasenne tai hänen tulisi ymmärtää itsellään sellaisen olevan, paitsi jos hänen kykynsä toimia puolueettomasti ei vaarannu ja eturistiriita tai sen mahdollisuus on selkeästi kerrottu asianosaisille.

4.2 Aktuaarin tulisi viipymättä selvittää toimeksiantajalleen kirjallisesti kaikki muut toimeksiantajan toimeksiantoihin liittyvät tulonlähteensä kuin ne, jotka toimeksiantaja itse on maksanut. Tämä ei koske tilannetta, jossa toimeksiantaja on aktuaarin oma työnantaja.

5. Tulosten asianmukainen esittäminen

5.1 Aktuaarin tulee esittää työnsä tulokset asianmukaisesti ja ajallaan sekä tehtävään soveltuvassa muodossa. Aktuaarin tulee esittää analyysinsä ja neuvojensa vaikutukset aktuaaripalvelujen käyttäjälle ymmärrettävälle tavalla.

5.2 Aktuaarin tulisi esittäessään aktuaaripalvelun tuloksia todeta

- että hän on vastuussa tuloksista ja niiden esittämisestä ottaen huomioon mahdollisesti esitetyt varaukset;
- missä ominaisuudessa hän toimii;
- aktuaaripalvelujen käyttäjä, jolle työn lopputuloksen analyysi ja neuvonta on kohdistettu;
- työn laajuus ja tarkoitus; ja
- missä laajuudessa ja miten on saatavissa lisätietoja ja -selvityksiä joko aktuaarilta itseltään tai joltakin toiselta osapuolelta.

Aktuaarilla ei kuitenkaan ole kohdan 1.2.2 (b) mukaista ilmoittamisvelvollisuutta, jos aktuaari arvioi, että mainittujen tietojen esittäminen kuvatussa laajuudessa ei ole tarpeellista ottaen huomioon työn luonne.